

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 52420-01-17

תיק חיצוני:

לפני ועדת ערעורים לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט - 1959
כבוד השופט עמית יריב – יו"ר הוועדה
פרופ' יעקב יהב – חבר הוועדה
מר יגאל ליבר – חבר הוועדה

המערער **פלוני**
ע"י ב"כ עו"ד איילת ברעם (במינוי מטעם הלשכה לסיוע
משפטי)

נגד

המשיב **קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום**
ע"י ב"כ עו"ד תום עופר

פסק-דין

1

2 1. לפנינו ערעור על החלטת המשיב מיום 14.12.2016, שבמסגרתה דחה את פניית המערער
3 להכרה בזכויותיו לפי חוק הנכים, בהיעדר קשר בין אירוע מיום 22.9.2008 לבין תלונותיו
4 ביחס לברך ימין.

5 **רקע עובדתי וטענות הצדדים**

6 2. המערער, יליד שנת 1989, שרת שירות סדיר בתפקיד נהג בחיל האוויר מיום 24.3.2008 ועד
7 יום 24.11.2011.

8 3. ביום 22.2.2012 פנה המערער למשיב להכרה לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט –
9 1959 (להלן: "**חוק הנכים**" או "**החוק**") בטענה לפגימה בברך ימין כתוצאה מהשירות.
10 המערער תמך את פנייתו הנ"ל בתצהיר שערך ביום 4.3.2013, שבו טען כי ביום 10.4.2008
11 נחבל בברך ימין לאחר שהחליק במדרגות בדרכו לרכבת בעת שיצא לחופשת סוף-שבוע (להלן:
12 "**הנפילה הראשונה**").

13 המערער פונה לבית חולים מאיר בכפר סבא, שם עבר צילומים ואובחנה נפיחות בברך וכן
14 חשד לפגיעה במיניסקוס (ראו מסמך 20 לת"ר).

15 4. לטענת המערער, ביום 22.9.2008 נפל שוב עקב חוסר יציבות של הברך ונפצע בברך ימין פעם
16 נוספת (להלן: "**הנפילה השנייה**"). המערער פונה לבית חולים סורוקה בבאר שבע ושהה
17 בחופשת מחלה ארוכה של ארבעים וחמישה ימים (ראו מסמך 14 לת"ר).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 52420-01-17

תיק חיצוני :

- 1 5. המערער טוען כי בעקבות הנפילה השנייה מצב הברך החמיר, והוא נזקק לעזרת קביים
2 לצורכי הליכה ובמשך שמונה עשר חודשים ביצע טיפולי פיזיותרפיה והידרותרפיה.
- 3 6. בדיקת המיפוי שבציע המערער ביום 16.11.2008, הדגימה קליטה מוגברת בברך ימין עם חשד
4 לשבר טראומטי (ראו מסמך 15 לת"ר).
- 5 7. המערער שב לבסיס לאחר כארבעה חודשים מהנפילה השנייה, כאשר לטענתו נעדר מפעילויות
6 רבות שכן לא יכול היה לתפקד באופן שוטף. לפי תיעוד רפואי מיום 19.12.2011, לאחר תום
7 השירות, התלונן המערער על כאבים בשתי הברכיים (ראו מסמך 4 לת"ר), כך גם מתיעוד
8 רפואי נוסף מיום 27.5.2013 (ראו מסמך 109 לת"ר).
- 9 8. המערער טוען כי כיום הוא סובל מהגבלה קשה בתנועות הברך; קושי בכיפוף וביישור; נעילות
10 של הברך; כאבים עזים; קשיים בשינה וקושי במציאת עבודה ובתפקוד יום-יומי.
- 11 9. בהחלטה מיום 13.4.2016, דחה המשיב את טענת המערער להכרה בזכות בגין הנפילה
12 הראשונה, הואיל ולא נמצאו הוכחות כי נחבל בברך ימין בתאריך זה בנסיבות שתוארו
13 בתצהירו. על החלטה זו לא הוגש ערעור.
- 14 10. ביום 30.9.2016 נערכה עבור המשיב חוות דעת אורתופדית ע"י ד"ר נחשון שזר (להלן:
15 "מומחה המשיב"), לשאלת הקשר בין הנפילה השנייה לבין מצב ברך ימין. מומחה המשיב
16 קבע כי ממצאי ההדמיה שהודגמו בברך - לא קשורים לתלונות המערער, וכי אין עדות
17 או בייקטיבית לנזק תוך מפרקי בברך. לפיכך, שלל מומחה המשיב נכות בברך ימין כתוצאה
18 מהחבלה מהנפילה השנייה ועל רקע האמור התקבלה החלטת המשיב מיום 14.12.2016.
- 19 11. המערער הגיש ערר מתוקן לתיק דנן, בו ביקש להוציא את חוות דעתו של מומחה המשיב
20 מהתיק מאחר לטענתו המומחה יצא מתוך נקודת הנחה כי ישנה חבלה אחת מוכרת והיא
21 הנפילה השנייה, ובשל טעות יסודית זו כל בסיס חוות דעתו שגויה.
- 22 עוד טוען המערער כי מומחה המשיב בחר להתעלם מקביעות במיפוי העצמות ואף ציטט את
23 הפענוח באופן חלקי תוך השמטה של ממצא מהותי. בנוסף, טוען המערער כי מומחה המשיב
24 התעלם מהתיעוד הרפואי המצביע על פגימה בפמור (עצם הירך), חשד לקרע במיניסקוס
25 והגבלה קשה בתנועת הברך.
- 26 12. המשיב מנגד טוען כי החלטתו מיום 13.4.2016 (הנוגעת לנפילה הראשונה) היא חלוטה מאחר
27 שהמערער לא ערער עליה. משכך, לטענת המשיב הערעור הנוכחי מתייחס להחלטה מיום
28 14.12.2016 בלבד, שהיא נוגעת כאמור לנפילה השנייה בלבד. המשיב מציין כי למען הסר ספק
29 – הוא מכחיש את קיומם של שני האירועים הנטענים ומכחיש כל קשר בינם לבין השירות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 52420-01-17

תיק חיצוני:

13. המערער ציין בערעורו כי בשל חסרון כיס נמנע מלצרף חוות דעת מטעמו המלמדת על טעויותיו הרבות של מומחה המשיב, שכן ככל ויוכר גם האירוע של הנפילה הראשונה – הרי שכל הקרקע תחת חוות דעתו נשמטת.

דיון והכרעה

14. השאלות הטענות הכרעה בהליך שלפניי הן:

א. האם יש לדון בשתי הנפילות, או שמא רק בנפילה השנייה?

ב. בהתאם לסעיף א' – האם קיים קשר סיבתי בין שירותו הצבאי של המערער לבין מי מהנפילות?

אדון בשאלות לפי הסדר.

גדר המחלוקת

15. המערער כאמור הגיש ערר מתוקן בו ביקש לערער גם על ההחלטה מיום 13.4.2016, שכן לטענתו מדובר בערעור הנוגע לרצף של שני האירועים, תחילתו בנפילה הראשונה והמשכו בנפילה השנייה. דין טענה זו להידחות ואבאר.

16. בענייננו, המערער טען כי הנפילה השנייה התרחשה עקב אי יציבות שנגרמה לו כתוצאה מהנפילה הראשונה. מלבד העובדה שמדובר בשני אירועים נפרדים המצויים בפרק זמנים ביניהם – הרי שעולה סתירה בערעורו של המערער שכן מצד אחד מציין כי מדובר בשתי חבלות שונות לשיטתו ומצד שני טוען כי הן קשורות אחת לשנייה. יתרה מכך המערער לא הציג כל ראיה שמוכיחה כי הנפילה השנייה קשורה לנפילה הראשונה, או כי החבלה הנטענת בנפילה הראשונה יכלה לגרום לחוסר יציבות שתוביל לנפילה השנייה.

ודוק: החלטת המשיב בנוגע לנפילה הראשונה ניתנה כבר ביום 13.4.2016, ובה נקבע כי הנפילה הראשונה איננה קשורה בשירות וכי "הנך רשאי לערער על ההחלטה האמורה בפני וועדת הערעורים תוך 30 יום מיום קבלתה" (ראו מסמך 203 לת"ר). המערער, שקיבל החלטה זו לידיו בתחילת חודש מאי 2016, לא ערר על החלטה זו במועד הנקוב, או בכלל – כך שהיא הפכה לחלוטה.

בנקודה זו יש לציין, כי המערער הגיש את ערעורו כשבעה חודשים לאחר החלטת המשיב מיום 13.4.2016, ולכן גם אילו ראינו את ערעורו ככזה המתייחס גם לאירוע הנפילה הראשון – הרי שהערעור הוגש באיחור מהותי ולכן אין לדון בו.

17. משכך, החלטת המשיב מיום 14.12.2016, עליה מערער המערער בערעור דנן – עוסקת רק באירוע הנפילה השני, ויש לדחות את הערעור על הסף בכל הנוגע לאירוע הנפילה הראשון.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 52420-01-17

תיק חיצוני:

- 1
- 2 האם קיים קשר סיבתי בין אירוע הנפילה השני לבין תלונותיו של המערער
- 3 18. בדיון המקדמי מיום 19.11.2018 בא כוח המערער ביקשה להגיש חוות דעת רפואית. בנוסף,
- 4 הומלץ למערער לשקול מחיקת הערעור לגבי האירוע הראשון והגשת בקשה לראיה חדשה.
- 5 המערער התחייב להודיע בתוך 30 יום לגבי כוונותיו בדרך המשך ההליך.
- 6 ודוק: המערער הודיע כי הוא מבקש לעמוד על מלוא טענותיו, **אך לא הגיש חוות דעת רפואית**
- 7 **מטעמו**. כידוע, חוות דעת רפואית מהווה חלק אינטגרלי מהראיות הנדרשות להוכחת הערעור
- 8 וכי כתב ערעור הכולל טענות רפואיות מבלי שיהיה נתמך בחוות דעת רפואית – הוא למעשה
- 9 נעדר עילה (ראו לעניין זה בר"ע 423/83 מ"י נ' עיזבון המנוחה ורד סילברמן, פ"ד לז(4)281,
- 10 286).
- 11 בנוסף, סעיף 137 לתקנות סדר הדין האזרחי התשמ"ד-1984 (להלן: "**התקנות**") קובעות כי
- 12 התוצאה של אי הגשת חוות דעת (כאמור בסעיף 127 לתקנות) היא שבית המשפט אינו יכול
- 13 להיזקק להוכחה של עניין שברפואה.
- 14 מכאן, שבהעדר חוות דעת רפואית לסתור, הרי שהמערער לא יכול להוכיח את טיעוניו
- 15 שברפואה, על כך המשתמע מכך, ובין היתר – את הטענה כי החבלה שנחבל (לטענתו) באירוע
- 16 הראשון גרמה לחוסר יציבות שהביאה לנפילה באירוע השני. הפסיקה כבר קבעה כי בהעדר
- 17 חוות דעת רפואית ערוכה כדין – אין בעל דין יכול להוכיח עניין שברפואה, ודי בכך כדי להביא
- 18 לדחיית הערעור על הסף כבר מטעם זה (ראו לעניין זה ע"א 472/89 **קהת"ג נ' אברהם רוט**,
- 19 פ"ד מה(5)203, 211, ה"ו).
- 20 19. למעלה מן הצורך אתייחס בקצרה לטענות התובע, לעדויות הצדדים והמומחה ולסיכומי
- 21 הצדדים.
- 22 20. כאמור, התובע טען כי מומחה המשיב לא התייחס בחוות דעתו לבדיקת המיפוי שעבר, המעלה
- 23 כי יש חשד לשבר ותגובה טראומטית. מומחה המשיב נשאל בחקירתו מדוע לא התייחס
- 24 לבדיקה זו והשיב כי מיפוי לא מאבחן שבר וכי מטרתו להמליץ אם יש צורך בבירור נוסף,
- 25 ואכן ברגע שנעשה CT למערער רואים שאין שבר וחשד זה הוזם (ראו עמ' 19 ש' 20-15
- 26 לפרוטוקול). מומחה המשיב אף הוסיף כי אם היו רואים שבר בבדיקת ההדמיה המערער היה
- 27 זוכה לטיפול בהתאם (ראו עמ' 22 ש' 15-17 לפרוטוקול).
- 28 21. ב"כ המערער טענה כי יש הרבה צילומים ובדיקות שמומחה המשיב לא נתן דעתו עליהן, תוך
- 29 שהיא מודה כי אין בידה את הצילומים או בדיקות ההדמיה עצמן (ראו עמ' 23 ש' 5
- 30 לפרוטוקול). מומחה המשיב השיב לה, כלהלן:
- 31 "אני כן ראיתי שהיתה חבלה משמעותית מבחינתו, לפחות מבחינה
- 32 סובייקטיבית, באפריל, ומאז הוא סובל. ומה שלא ראיתי זה שבחבלה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 52420-01-17

תיק חיצוני:

בספטמבר קרה משהו אחר מותו רצץ. ועוד מה שראיתי בבדיקה אצלי ב-2016, אני לא מוצא עדות אובייקטיבית לבעיה בברך, ולכן החשיבות של כל אלפי הבדיקות האלה, בעיניי, מבחינה קלינית, היא דלה מאוד (ראו עמ' 23 ש' 27-23 לפרוטוקול).

בנוסף, מומחה המשיב השיב לשאלת יו"ד הוועדה כי:

"מבדיקתי לא נמצאה בעיה בברך מלבד רגישות שהיא ממצא סובייקטיבית... תנועה מלאה, יציבות תקינה, היקף שרירי ירך זהה לצד שמאלי". (עמ' 23 ש' 29 – עמ' 24 ש' 3 לפרוטוקול).

מכאן, שלהבדיל מטענות המערער כי מומחה המשיב התייחס בכלליות וסתמיות לשאלות שנשאל – הרי שניתן להבחין כי מומחה המשיב ענה תשובות ברורות ומפורטות בחקירתו הנגדית תוך שהוא מבהיר היטב את משמעות הבדיקות ומשקלן נוכח מצבו הקליני התקין של המערער.

22. בנוסף, המערער טען בסיכומיו כי קביעתו של מומחה המשיב שלא נמצאה עדות אובייקטיבית לנזק תוך מפרקי בברך ימין בבדיקה שערך היא שגויה, ואף הפנה לבדיקות שנעשו לאחר החבלה ושנים ארוכות לפני בדיקתו על ידי המומחה. ראשית, יש להזכיר כי בהעדר חוות דעת מומחה רפואי מטעם המערער, אין הוא יכול להישמע בטענה לניתוח שגוי של הממצאים על-ידי מומחה המשיב, אולם גם מעבר לכך, לא ראינו לקבל את עמדת המערער.

מומחה המשיב הבהיר כי הבדיקות שצירף המערער אינן רלבנטיות למצבו כיום, שכן רגישות איננה נכות (ראו עמ' 24 ש' 15). מומחה המשיב הוסיף כי כעת אין כל עדות אובייקטיבית לחבלה בברך, כאשר כבר בשנת 2009 מצוין כי התמונה הקלינית אינה מתאימה לפגם הנבדק (ראו מסמך 11 לת"ר).

עוד הבהיר מומחה המשיב כי גם בהתקיים חבלה, רגישות בבדיקה וממצא בהדמיה – אין בכך כדי להצביע על קיומה של פגימה, ולדבריו:

"כל חבלה יכולה לגרום, למשל, לקליטה מוגברת במיפוי, תקבלי מכה באמצעו ותעשי אחרי שבועיים שלושה מיפוי עצמות, תהיה קליטה מוגברת, האם בגלל זה נותרה נכות? התשובה היא חד משמעית, לא. כי אחרי שנה וחצי שתעשי מיפוי, המיפוי יהיה כבר תקין והאצבע תתפקד באופן מלא, ללא פגימה, ללא נכות. ולכן, זה שיש ממצאים סמוכים לאחר החבלה לא מצביע בהכרח על כך שתהיה נכות בסוף. יכול להיות שתהיה נכות ויכול להיות שלא" (עמ' 25 ש' 18-24 לפרוטוקול).

מכאן, שבהיעדר חוות דעת נגדית הסותרת את עמדת מומחה המשיב הקובעת כי לא נותרה למערער כל נכות כתוצאה מהנפילה השנייה – הרי שיש לקבוע כי אין קשר סיבתי בין אירוע הנפילה השני לבין תלונותיו ביחס לברך ימין.

סוף דבר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 52420-01-17

תיק חיצוני:

23. הפועל היוצא הוא, כי החלטת המשיב מיום 13.4.2016 בכל הנוגע לאירוע הנפילה הראשון מאפריל 2008 – הפכה לחלוטה שעה שלא הוגש ערעור לגביה, ואין בדעתנו לדון בה.

24. הערעור דנן, העוסק בהחלטת המשיב מיום 14.12.2016, הנוגעת לאירוע הנפילה השני בלבד – נדחה הן בהעדר חוות דעת רפואית, כך שלפנינו חוות דעת מטעם המשיב בלבד, השוללת קיומה של פגימה ושוללת קשר סיבתי בין החבלה בברך ובין האירוע, כך שגם לגוף העניין – דין הערעור להידחות, וכך אנחנו מורים.

25. המערער יישא בהוצאות הנתבע בסך 7,500 ₪. סכום זה יישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד לתשלום המלא בפועל.

פסק הדין מותר לפרסום בהשמטת שם המערער.

ניתן היום, כ"ה כסלו תש"פ, 23 דצמבר 2019, בהעדר הצדדים.

עמית יריב, שופט

עמית יריב, שופט – יו"ר

פרופ' יעקב יהב – חבר

מר יגאל ליבר - חבר